

148 . Olteni | Comuna: Bodoc | Județ: Covasna | Punct: Cariera de nisip/Tag, Situl B | Anul: 2009

Anul: 2009

Cod RAN: 63919.03

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Preistorie, Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca migrațiilor

Tipuri sit: locuire, descoperire izolată, exploatare/carieră, obiect izolat

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Dan Lucian Buzea, Valerii Kavruk, Adela Kovács, Radu Zăgreanu

Instituții: Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe

Raport

Satul Olteni aparține comunei Bodoc, județul Covasna și este situat la 10 km N de orașul Sfântu Gheorghe, de ambele părți ale D.N-12, Brașov - Miercurea Ciuc. Situl arheologic (Situl B), este situat pe o terasă înaltă, neînundabilă, aflată pe partea dreaptă a râului Olt.

În perioada 2005 - 2009, conform unor contracte de eliberare a terenului de sarcină arheologică încheiate între SC DOMARKT SRL și MNCR, au fost descoperite și cercetate mai multe complexe arheologice ce datează din neolitic, eneolitic, epoca bronzului târziu precum și o necropolă geto-dacică (sec. IV - III a.Chr.)

Principalul obiectiv al cercetării arheologice a fost eliberarea terenului de sarcină arheologică în zona exploatării carierei de nisip.

În anul 2009, a fost cercetată o suprafață de 5.000 m². Decopertarea terenului până la adâncimea de - 0,4 m, s-a realizat pe toată suprafața cu mijloace mecanizate (excavator cu lamă dreaptă). Au fost cercetate mai multe complexe arheologice ce datează din perioada neolitică și eneolitică (4 locuințe, 5 gropi „menajere” și un cuptor).

Urme de locuire neolitice

Au fost descoperite și cercetate 2 complexe de locuit (L.17 și L.18); 4 gropi „menajere” (Gr. 46, Gr. 47, Gr. 48 și Gr. 49) și un 1 cuptor (Cuptor nr. 2 - distrus din vechime).

Complexele de locuit

L17 (c. LL-RR/16'-22') a fost descoperită la -0,5 m, avea forma relativ ovală (14 x 12 m), orientată pe direcția NE-SV. Complexul era format din mai multe gropi suprapuse ce au fost săpate în momentul amenajării acestui complex de locuit cu patru cuptoare și o vatră de foc. Umplutura era formată din pământ negru, afânat, în amestec cu fragmente ceramice, fragmente de lipitură, puține fragmente de lemn ars, unelte din piatră (râșnițe și fragmente de râșniță) și silex.

Groapa complexului era adâncită cu 0,5 - 0,8 m în solul steril. Nivelul de călcare pe aproape toată suprafața complexului, era relativ plat. Pe acest nivel au fost descoperite mai multe gropi de diferite forme și dimensiuni.

În partea centrală a complexului a fost cercetată o vatră de foc (păstrată fragmentar), lângă care au fost descoperite fragmente de vase ceramice. Dimensiunile vetrei erau de 1,2 x 0,8 m, grosimea arsurii fiind de 0,1 m. Peste lipitura vetrei au fost descoperite fragmente ceramice de la un vas decorat cu brăuri alveolare, iar în partea sud-estică a fost descoperit un fragment de râșniță.

Cuptoarele au fost descoperite în patru zone diferite ale complexului: Cuptorul nr. 1, (NV); Cuptor nr. 2 (SE); Cuptor nr. 3 (SV) și Cuptor nr. 4 (E). Dintre acestea s-a păstrat aproape integral numai Cuptorul nr. 4.

Cuptoarele aveau forma circulară cu diametrul cuprins între 1,2 - 1,6 m. Pentru amenajarea cuptoarelor a fost săpată o groapă în solul steril, de formă semisferică. Partea de jos (vatra) și partea de sus (bolta), au fost bine netezite (probabil cu lipitură de lut în amestec cu nisip). Alimentarea cuptoarelor cu combustibil solid se făcea printr-o gură de alimentare aflată în partea dinspre interiorul gropii complexului (acest loc s-a distrus din vechime). Înălțimea bolții cuptoarelor era cuprinsă între 0,2 - 0,5 m.

În apropierea Cuptorului nr. 2 au fost descoperite rășnițe întregi din piatră și unele păstrate fragmentar. Din Cuptorul nr. 4 au fost descoperite mai multe fragmente de oase de animale.

Dimensiunile reduse, forma, înălțimea bolții, prezența rășnițelor și a oaselor animaliere, ne determină să atribuim aceste cuptoarele uzului casnic, în special pentru pregătirea hranei. Nu excludem nici posibilitatea ca aceste cuptoare să fi fost utilizate la arderea vaselor și obiectelor din lut sau pentru încălzit.

L18 (c. II-LL/36'-39') a fost descoperită la -0,5 m, groapa avea forma relativ ovală (6,6 x 4,4 m) și era orientată pe direcția E - V. Groapa locuinței avea pereții oblici și era adâncită cu 0,5 - 0,8 m în solul steril. Umplutura complexului era formată din pământ negru, ușor tasat, în amestec cu puține fragmente ceramice. Fundul locuinței era relativ plat și pe nivelul de călcare au fost descoperite mai multe gropi de diferite forme și dimensiuni.

În partea sud-estică a locuinței a fost descoperit un cuptor cu boltă semisferică, păstrat aproape integral. Cuptorul avea forma circulară cu diametrul vetrei de 1,1 m și înălțimea bolții de 0,2 m. Gura de alimentare a cuptorului se afla înspre interiorul gropii locuinței și era cu cca. 0,4 m, mai sus față de nivelul de călcare. Cuptorul este de același tip cu celelalte cercetate în L.17.

Gropile „menajere"

Gr. 46 (c. HH-II/39') a fost descoperită la -0,5 m, avea forma circulară cu diametrul de 1 m, pereții oblici și fundul relativ sferic. Groapa era adâncită cu 0,3 m în solul steril. Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, ușor tasat în amestec cu puține fragmente ceramice.

Gr. 47 (c. LL/42') a fost descoperită la -0,5 m, avea forma ovală (1,6 x 1,4 m), pereții oblici și fundul plat. Groapa era adâncită cu 0,5 m în solul steril. Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, tasat, în amestec cu puține fragmente ceramice.

Gr. 48 (c. LL-MM/43'-44') a fost descoperită la -0,5 m, avea forma ovală (1,5 x 1,3 m), pereții oblici și fundul plat. Groapa era adâncită cu 0,5 m în solul steril. Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, tasat, în amestec cu puține fragmente ceramice.

Gr. 49 (c. OO-PP/12'-13') a fost descoperită la -0,5 m, avea forma ovală (2,4 x 1,5 m), pereții oblici și fundul plat. Groapa era adâncită cu 0,3 m în solul steril. Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, afânat, în amestec cu puține fragmente ceramice.

Instalații de foc

Cuptorul nr. 2 (c. VV-XX/13'), a fost descoperit la -0,4 m, avea forma probabil circulară cu diametrul vetrei de cca. 0,8 x 0,9 m. Bolta s-a păstrat parțial și avea înălțimea de cca. 0,2 m. Urmele cuptorului prăbușit erau răspândite pe suprafața de 1,5 x 1,4 m.

Printre dărâmăturile cuptorului au fost descoperite fragmente ceramice și mai multe pietre neprelucrate. Cuptorul a fost descoperit în așezare în apropierea locuințelor.

Urme de locuire eneolitice

Au fost descoperite și cercetate 3 locuințe (L.19, L.20 și L.21); și o groapă „menajeră" (Gr. 50).

Complexele de locuit:

L19 (c. RR-ȚȚ/3'-7') a fost descoperită la -0,5 m, groapa avea forma relativ ovală (6,8 x 5,6 m) și era orientată pe direcția N - S. Groapa locuinței avea pereții oblici și era adâncită cu 0,6 - 0,8 m în solul steril.

Umplutura complexului era formată din pământ negru, puternic tasat, în amestec cu puține fragmente ceramice. Fundul locuinței era relativ plat și pe nivelul de călcare au fost descoperite mai multe gropi de diferite forme și dimensiuni. Pe latura sudică a gropii L.19 s-a observat că aceasta secționa locuința L.20.

L20 (c. SS-XX/4'-7') a fost descoperită la -0,5 m, groapa avea forma relativ ovală (8,4 x 6,0 m) și era orientată pe direcția N - S. Groapa locuinței avea pereții oblici și era adâncită cu 0,5 m în solul steril. Umplutura complexului era formată din pământ negru, afânat, în amestec cu mult material ceramic fragmentat. Fundul locuinței era relativ plat și pe nivelul de călcare au fost descoperite mai multe gropi de diferite forme și dimensiuni.

L21 (c. RR-TT/8'-10') a fost descoperită la -0,5 m, groapa avea forma relativ ovală (6,8 x 5,6 m) și era orientată pe direcția NE-SV. Groapa locuinței avea pereții oblici și era adâncită cu 0,6 m în solul steril. Umplutura complexului era formată din pământ negru, afânat, în amestec cu mult material ceramic fragmentat și un fragment de rășniță. Fundul locuinței era relativ plat și pe nivelul de călcare au fost descoperite mai multe gropi de diferite forme și dimensiuni.

Gropile „menajere”

Gr.50 (c. SS-TT/11'-12') a fost descoperită la -0,5 m, avea forma relativ ovală cu (3,6 x 2,5 m), pereții oblici și fundul plat. Groapa era adâncită cu 0,4 m în solul steril. Umplutura gropii era formată din pământ de culoare neagră, ușor tasat, în amestec cu puține fragmente ceramice.

Importanța deosebită a descoperirilor de la Olteni rezultă în atestarea prin complexe variate și inventar caracteristic, a unei comunități Liniar ceramice cu note muzicale (Notenkopf). În plus, cercetarea în perioada 2005 - 2009 a celor 14 locuințe, 4 vetre de foc, 2 cuptoare și cca. 30 de gropi "menajere" au adus date inedite despre modul de amenajare a locuințelor, cuptoarelor, vetrelor și diferitelor tipuri de gropi.

La Olteni - Situl B, pe o suprafață de 1,5 ha, a fost descoperită și cercetată una dintre cele mai mari așezări aparținând Culturii Ceramicii liniare cu note muzicale de pe teritoriul României.

În zona SE transilvăneană în așezările Notenkopf sunt menționate descoperiri atribuite culturilor eneolitice timpurii de tip Boian - Giulești și Precucuteni. Materialele arheologice descoperite la Olteni, în complexe aparținând celor două culturi eneolitice menționate mai sus, cu ceramica excizată (decor „tabla de șah”, „dinți de lup” etc.), par a fi contemporane.

În ceea ce privește originea culturii Precucuteni sunt acceptate ca arie de formare zona SE transilvăneană și partea central-vestică a Moldovei, elemente componente fiind cele ale culturii Boian și culturii ceramicii liniare.

Informații suplimentare online

[Raportul 4464 din cronica.cimec.ro](http://raportul4464.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
